

Halen går op og ned, hurtigt og til stadighed, den er som en balcestav, der bruges til at finde ligevægten med. Med sirlige balletmestertrin og graciøse bevægelser kredser den omkring hunnen, breder skiftevis halen og vingerne ud, og hele tiden ryster den på vingerne på en ejendommelig dirrende måde *E. Wesenberg-Lund* (2).

En enlig vipstjert gik med små, vigtige halebevægelser og pillede orm *Erling Kristensen* (3), den lille vigtigmås *Christian Elling* (4); vipstjernerne krør sig og slår med halen, mens de udsender deres næsvise lille hyt *S. H. A. Rambusch* (5); [deres] uafbrudte snakken med sig selv, når de i lange, hoppende kast stryger hen over pløjejorden eller vandet *H. Chr. C. Mortensen* (6); dens vævre, ja næsten nervøst ustadige, hvide krop med det pæne, klare sort-hvide hovede og den lange vippende hale *N. J. Tortzen* (7). Vipstjerten er sippet og sirlig som en gammel klosterfrøken *S. H. A. Rambusch* (8).

Erik Bertelsen, Vipstjerten (9); Ole Vinding (10).

LITTERATUR: (1) 695c 50; (2) 245 2,1927,80; (3) Støtten (1927) 130; (4) 193b 69; (5) 700 129; (6) 575 14f; (7) 791 30/3 1949; (8) 318 118; (9) 56h 25f; (10) 910f2,16-18.

Tornskade, *Lanius*

ALMINDELIG TORNKADE eller RØDRYGGET TORNKADE, *Lanius collurio*, har sort øjenmaske, issen og nakken er grå, ryg og vinger rødbrune, undersiden har et rosa skær. Har været en alm. yngltrækfugl, men de sidste årtier er bestanden gået meget tilbage.

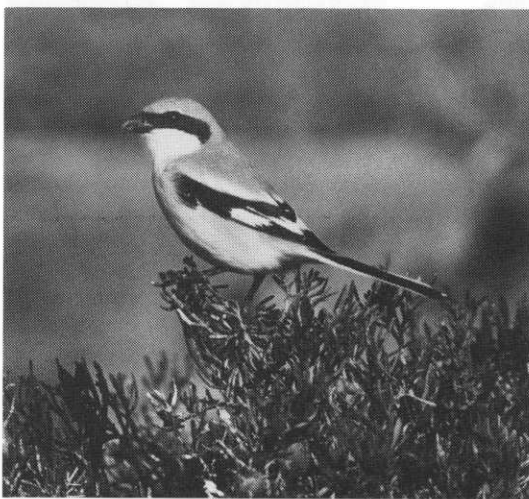
STOR TORNKADE, *Lanius excubitor*; grå overside, sort hale, nogle af de sorte vingefjer har hvide pletter, undersiden hvidgrå. Fåtalig ynglefugl i M og SJylland, hyppig træk- og vintergæst. – Danmarks Dyreverden 8, 114-22.

Tornskade, ældre nydansk d.s., den spidder ofte byttet (mest insekter) på torne til senere fortæring (1), omtydet til *tordensskade* o. 1700ff; SFyn, København, Falster (2); *vårfinke* (varfinke) o. 1700 (3), *hækkefugl* (tornskade?) o. 1700 (4), *hapaks*, *harpaks* 1764ff; Bornholm (5), *stubska* Skagen 1787; Langeland, Odsherred, NFalster (6), *busk(e)høg* 1763-1852; Bornholm (7), den sidder

gerne lurende øverst i høje buske og fritstående træer; *slagter* 1802-37 (8), *varsler* 1809 (9), adværer med sit skrig andre fugle mod rovfugle; *kvab-skade* 1852ff; Sundeved, Als (10), *hasselskrække* 1875ff; Møn (11). *Krisjan* Sundeved 1889 (12), *skvætfugl* Ærø o. 1880 (13), *skræmskade* NSjælland 1884) (14), den »skræmer« hvis nogen nærmer sig, sml. skovskade s. 300; *snemyrder* og *nindøder* Amager (15), *nimorder* Lolland, Falster 1875 (16) fra tysk neuntöter jf. *nidoder*, *nejntodter* Falster 1884 (17).

»Næbbet minder om poleret ibenholt ... kinderne er sodsorte, kalotten musegrå. Over den svagt rosa vest bærer han en rødbrun skødefrakke, der bagtil lader en stump hvid skjorte stikke frem [mellem skøderne], og kindernes sværte går igen på halsen, så han er ikke trist at se på ... [stemmen er] en melodi med et par underlige lyde, der kunne minde om en tommelfingernegl, som køres ned over et spil kort, den sædvanlige utålmodige gambler-gestus *Torben Nielsen* (18).

LITTERATUR: (1) 659 24, 247; (2) 434 5,1076; 281c 163; 388; (3) 170 1909,54,66 sml. 434 5, 1187; (4) 434 2, 338; (5) 98e 7; 165 30,1936,115; 439b 86; 451 123; 785 184,236; (6) 651 135; 276 3, 246; 160 1904/4; 388; (7) 693b 1,617; 219 8,493; 451 120; 785 183; (8) 418 254; 166 1,1837,7; (9) 439d 1,136; (10) 212c 2,335 og tb. 283; 451 123; (11) 451b 211; (12) 794 12,153; (13) 165 5,1910-11,146; (14) 794 2,143; (15) 388 (o. 1930,1943); (16) 451b 211; (17) 160 1904/30:833; (18) 628 46-48.

Stor tornskade. BIOFOTO/Arthur Christiansen.